

Nič mi nechýba

biblické zamyslenie nad textom Žalmy 23,1 | 6.5.2020 | Tomáš Matocha

Žalm 23,1: Hospodin je môj pastier, nič mi nechýba.

0 Čo mi chýba?

Karanténne obmedzenia, ktorými sme v posledných týždňoch prechádzali, spôsobili, že si veľmi jasne uvedomujeme, koľko veľa vecí nám chýba. Niekomu chýba voľný pohyb vonku bez rúšok a iný už by si rád išiel zasa zaplávať. A samozrejme, asi všetkým nám chýba spoločenstvo.

Pocit nedostatku však nie je iba nedávna záležitosť, niečo výnimočné v živote človeka. Pod rúškom našich každodenných činností sa skrýva univerzálna skúsenosť ľudského nedostatku. Každému niečo chýba a vynakladá veľké úsilie na to, aby si to zadovážil. Ten pocit nás ženie a popoháňa po celý život. Školákom chýba dokončiť ešte pár rokov štúdia, kým budú „voľní“. Mladým chýba životný partner. Nezamestnaným chýba práca. Manželom chýbajú deti, dom a auto. Mnohým chýbajú peniaze, bohatým chýba klud, kludným chýba vzrušenie a divokým chýba pevný bod. Ako keby v živote všetkých ľudí od malička platilo, že za plotom je tráva zelenšia a že už len táto jedna posledná vec alebo životná meta mi chýba ku konečnému šťastiu. A ďalšia, a znova...

Popri tom všetkom a možno práve za tým všetkým sa asi zhodneme na tom, že nám chýba oddych. Neide však o dovolenku, krátku priepustku z životných pretekov, ale o hlboký oddych, pokoj duše. O čom hovorím vystihol starý Augustin známymi slovami: „Učinil si nás pre seba a naše

srdce je nepokojné až kým nespočinie v Tebe.“¹

A kráľ Dávid ku tomu hovorí: „Človek pobieha sem i ta ako tieň [prázdny prelud], vzrušuje sa pre zbytočnosti, hromadí, hoci nevie, kto to zoberie.“ a pokračuje ďalším veršom: „Na čo by som mal teda čakať, Pane? Moja nádej sa upiera k tebe.“ (Žalm 39,7-8)

Ten univerzálny ľudský nepokoj, ktorého tak šikovne využívajú nielen televízne reklamy, je v skutočnosti túžba po Bohu, ktorý nás stvoril pre seba samého.

1 Hospodin je môj pastier

Keď sa pozrieme na slová žalmistu z tejto perspektívy, zistíme, že jeho prehlásenie „Hospodin je môj pastier, nič mi nechýba“ je konečnou odpoveďou na všetky jeho životné otázky. Jeho srdce došlo naplnenia, spočinulo v svojom Bohu. Ako keď vložíte posledný dielik do skladačky puzzle – zrazu je obraz hotový, hoci ešte pred chvíľkou na vás kričala diera, že tu niečo chýba. Hospodin je môj pastier, nič mi nechýba. Stáročia ľudského filozofovania, vytvárania náboženstiev, hľadania zmyslu života sú pre žalmistu ukončené týmito slovami! Ostáva už len pridať sa k nebeským zástupom a k celému stvoreniu v ich nadšenej oslave Stvoriteľa.

1.1 Môj pastier

„To je všetko pekné,“ poviete si, „ale čo ja?“ A je dobre že sa to pýtate. V Biblii to nie je zapísané len pre to, aby sa kráľ Dávid vysmial upachteneému ľudstvu, že už našiel po čom srdcia všetkých pahnú. Sám Boh sa

¹ Augustinus z Hippo, *Vyznania*, Kniha 1, Hlava 1: „fecisti nos ad te et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.“ Dostupné na internete: <https://faculty.georgetown.edu/jod/latinconf/latinconf.html>

postaral, aby nám tieto a mnohé ďalšie slová odkázali, že jestvuje, že na nás čaká a chce utíšiť aj náš smäd. Vlastne tu už by som mal povedať **môj** smäd a **tvoj** smäd. Lebo hoci pastier je jeden pre mnohé ovce, Boh nie je nejaký kolektívny pastier, kolchozník. Chce byť pastierom pre každého jedného osobitne. Toto je medzi tebou a Bohom.

1.2 Ježiš je jediný dobrý pastier

V desiatej kapitole evanjelia podľa Jána čítame o tom, že Ježiš sa označuje za dvere ovčince a neskôr za pastiera.

Dielo Božieho Syna na kríži a jeho zmŕtvychvstanie je jedinou cestou do Božieho ovčince a zároveň najvyšším výrazom Božej lásky. Len cez Ježiša môže človek prísť k Bohu a len v Ježišovi môže vidieť zdroj tohto hlbokého upokojenia. „Nič mi nechýba“ znamená, že som prijatý a milovaný. Moje hľadanie dokonalého otca sa skončilo, keď som našiel nebeského Otca. Moje túžba po vlastnom význame a hodnote sa naplnila, keď som si uvedomil, že pre Ježiša má môj život cenu jeho vlastnej krvi. Ani strašná smrť ho nezastavila v jeho úmysle získať mňa pre seba.

„Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier kladie svoj život za ovce.“ (J10,11)

2 Nič mi nechýba

Ako by sme potom mohli spotvoriť jeho slová v predchádzajúcom verši „Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere“ (v. 10) na nejakú materiálnu prosperitu? Vo svetle smädu ľudského srdca – koho to zaujíma? Vo svetle na smrť milujúceho pastiera – na čo by mi to bolo? Rád to prenechám druhým. Ježiš je môj pastier, nič viac mi netreba.

Prečo teda aj kresťanom stále niečo chýba? Prečo ten vnútorný zápas o pokoj? Prečo sa v zúfalej snahe ho nájsť aj my uchylujeme k všemožným náhražkam tohto sveta?

Je to preto, že znovuzrodením som sa nestal kosmicky vyrovnaným Buddhom. Aj Dávid istotne spieval svoj žalm, aby si pripomenul túto pravdu, aby sa jej znova chopilo jeho srdce a mohlo sa radovať. Aj jeho život bol plný pádov. Neprestalo však preňho platiť, že Hospodin je jeho pastier a v žalmoch čítame, ako často dohovára svojej nekludnej duši podobnými slovami.

Na čo potom taká útecha? Na čo povieme, že nám nič nechýba a hneď na to pripúšťame, že stále bojujeme s nepokojom srdca? Nie sme na tom azda rovnako s neveriacimi? Nie je takpovediac v našich nádobách rovnaké množstvo vody, len o nich hovoríme, že ich nádoba je poloprázdna zatiaľčo naša je poloplná?

Kráľ Dávid, ten žiarivý a zároveň aj odstrašujúci príklad, sa odmieta s takým kompromisom zmieriť. Vo verši päť tohto žalmu spieva ďalej: „môj kalich preteká“. Napriek všetkému „zlému“, čím si musel prejsť kvôli druhým aj kvôli vlastným zlyhaniu, odmieta porazenecky skloniť hlavu a pripustiť, že jeho existencia je rovnako tragická ako bezbožných.

A dokonca jeho syn Šalamún (tzn. Pokojný!), najmúdrejší z ľudí, uzatvára svoje dielo o márnosti ľudského počínania slovami: „Boha sa boj a jeho prikázania zachovávaj“ (Kazateľ 12,13) Čiže nie je to beznádejné! Na jeho živote však vidíme, že poznať pravdu ešte neznamená sa podľa nej

zariadiť, keďže sa nechal zviest' mnohými ženami k uctievanu iných bohov okrem Hospodina.

2.1 Bát' sa Boha (v. 4)

Aby som mohol mať pokoj, musím mať najskôr strach. Tak by sa dala zhrnúť zvesť, ktorú nás v tejto súvislosti učí Biblia. Napríklad žalm 34,10 hovorí: „Bojte sa Hospodina jeho svätí, lebo tým, čo sa ho boja, nič nechýba. 11 Levíčatá môžu biediť a hladovať, ale tým, čo hľadajú Hospodina nič dobré nebude chýbať.“ Pre hlboký pokoj, o ktorom sme rozprávali vyššie je prekvapivo treba mať strach z Boha. Ako to sklbiť?

Sinajské prikázania sú niekedy doprevádzané výzvou báť sa Hospodina (pozri Lev 19) a konať dobro je v trinástej kapitole listu Rimanom predpokladom toho, že by sme sa nebáli vrchnosti. Je teda strach z Boha vyjadrený konaním dobra predpokladom tohto povedzme „spoločenského“ pokoja. Nás však viacej zaujíma strach z Boha v troška inom odtieni, ktorý tu je len naznačený.

Ako už bolo povedané, strach alebo bázeň pred Hospodinom je predpokladom hlbokého životného pokoja. Strach z niekoho znamená robiť si starosti s tým, čo si pomyslí, mať ohľad na jeho vôľu. Krátko povedané, mať pred ním rešpekt a brať ho vážne. V prípade milujúceho Boha Hospodina to znamená na prvom mieste brať vážne jeho lásku. Kto sa Boha nebojí, nemôže veriť, že to s ním myslí dobre, ešte hlbšie, že ho vrúčne miluje. Je to ako keď sa muž dvorí žene, hovorí jej, že ju miluje, dáva jej darčeky, stále sa okolo nej motá v snahe získať na chvíľu jej

pozornosť, skrátka robí všetko, aby jej ukázal svoju lásku, a ona mu za to hodí mokrú handru do tváre. Neveriť Bohu jeho lásku je veľmi trúfalá vec a má hrozné večné následky.

Ak by sme aj verili, že nás Boh miluje, ale bol by bezmocný, čo nám to prospeje? Strach z Boha je však opodstatnený Božou neobmedzenou mocou. Keď máme na mysli túto Božiu obrovskú silu a zároveň dokonalú lásku ku nám, nemusíme sa báť ničoho iného. A práve tu začína pokoj, o ktorom hovoríme.

Ľudský život je totiž od detstva do staroby predchnutý a často až ovládaný strachom. Sme zviazaní strachom z ľudí, zo sklamaní, z neúspechu, z choroby a z myriady maličkých vecí. Strach nás zovrie, keď sa ráno prebudíme a nedáva nám spánok večer. Starí grécki epikurejci videli za dva najväčšie životné strachy, ktoré bránili ľudskému šťastiu, strach z bohov a strach zo smrti. My však máme jedného všemocného Boha, ktorý nás miluje! Nemusíme sa báť, čo si pomyslia ľudia! **Koniec strachu, začiatok pokoja.** „Hoc by som šiel temným údolím, nebudem sa báť zlého. Veď ty si so mnou, tvoj prút a tvoja palica sú mi útechou.“ (v. 4) Bázeň Božia (tu prút a palica) vyháňa každý iný strach (temné údolie). „Hospodin je môj pastier“ ako vodca, ktorý rozhoduje, kam sa ide, čo sa ide robiť a čím sa budem sýtiť. Výsledkom je, že mi „nič nechýba“. List Filipanom nás učí, že ak všetko zveríme do rúk milujúceho a schopného pastiera, „pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi.“ (4,7)

3 Príjmi Božiu lásku a pokor sa pod Jeho moc!

Máme dobrého pastiera! Máme hojnosť pokoja! Je na dosah každému kresťanovi. Začnime ním svoj deň!

Ak sa ti zdá vzdialený a nedosažiteľný, niečo ti „chýba“. Máš správny pohľad na Boha? Vieš, že ťa má naozaj rád? Máš ten správny strach, bázeň rešpekt pred Bohom, aby si to prijal? Je tvoj Boh schopný sa o teba postarať? Veríš tomu, že vie o tvojom trápení na pracovisku, v rodine alebo inde? Vieš zabudnúť na svoje potreby a starosti a prenechať ich pastierovi, nech sa stará? On to rád urobí!

Nebud'me sami sebe bohmi, priatelia! Nie sme ani všemohúci, ani nemáme sami k sebe tu správnu lásku. Mnohí zápasíme s nenávisťou a pohrdaním voči sebe a to nám bráni prijať Božiu lásku aj všemohúcnosť. Ježiš hovorí „Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa.“ Nechajme sa milovať a pozerajme len na pastiera. Najskôr to štipne, keď nás švihne prútom, potom sa naučíme pozerat', kam ukazuje palicou až kým sa nenaučíme len pozerat' sa mu do očí a vedieť, čo si praje a čo si myslí. Budeme ho poznať ako on pozná nás. Nazval nás priateľmi! Bojme sa Boha a nebudeme sa báť ničoho iného!

Len náš Boh je taký krásny a dokonalý, že hlboké prežívanie Jeho prítomnosti a naplnenie pokojom je úzko spojené s bežným životom. Šírý svet so všetkým, čo je v ňom, je naším kláštorom, v ktorom prežívame Božiu blízkosť.

Hospodin je môj pastier. Nič mi nechýba!